

① Wanneer een zoekmachine gebruiken?

Gebruik zoekmachines wanneer u gericht naar een specifiek onderwerp wilt zoeken. Houd rekening met:

terminologie

De zoektermen zijn bepalend. U moet weten waarnaar u zoekt, en de juiste terminologie gebruiken. Voorbeeld: gehoorproblemen bij mensen met aids. *aids hearing problems* geeft vooral hits over hulpmiddelen voor gehoorproblemen. *aids hearing problems hiv* geeft meer relevante hits

niet alles is te vinden

Wetenschappelijke Informatie is vaak 'verborgen' in databases. Zie ook [7. Het diepe web](#).

context

Een zoekmachine weet niet in welke *context* u informatie zoekt. Wilt u iets kopen, zoekt u een opiniestuk of een wetenschappelijke tekst? Voorbeeld: *marxism*. U krijgt hits uit Wikipedia, internetwinkels, wetenschappelijke sites, marxistische organisaties etc.

Zoeken naar informatiebronnen en zoekinstrumenten

U kunt een zoekmachine gebruiken om naar informatie op webpagina's te zoeken. U kunt ook zoeken naar verzamelingen van informatie over een bepaald onderwerp, zoals zoekmachines of directories.

verzamelingen
bookmarks
muziek video's foto's
wikis
websites
databases
repositories
productcatalogi
statistieken
bibliografieën
full-text boeken
catalogi
woordenboeken
telefoonboeken
adresgidsen
discussielijsten
weblogs

Directories zijn verzamel pagina's met links naar webpagina's. Zie ook [6. Wat zijn Directories?](#) Combineer het zoeken naar informatiebronnen met een onderwerp waarover u informatie zoekt. Voorbeelden: *database poisonous plants*, *database medical terms*, *zoekmachine medisch*, *search engine weblog*, *search engine scientific literature*, *woordenboek spaans*, *dictionary english latin*, *directory science*, *directory classical music*

Verifiëren van onvolledige of foutieve (bibliografische) gegevens

Een zoekmachine is handig bij gegevens over een artikel die niet volledig of niet helemaal juist zijn. U kunt dan de complete artikelgegevens vinden, bijvoorbeeld op de website van een uitgever, homepage van de auteur of een verwijzing op een wetenschappelijke webpagina.

② Waarin verschillen zoekmachines?

Een paar zoekmachines:

Vaak is er een Nederlandse en een internationale versie. Binnen het UvA-domein komt u in de Nederlandse versie; eenmaal in het zoekscherm kunt u kiezen voor de internationale versie. Het kan nuttig zijn om meerdere zoekmachines te gebruiken, omdat zoekmachines elkaar maar gedeeltelijk overlappen. Zoekmachines verschillen in grootte en diepte en in:

syntax

Mogelijkheden om een zoekvraag te specificeren en speciale zoekcommando's te gebruiken.
Zie ook: [5. Hoe krijg ik een beter resultaat met Google?](#)

geavanceerde
zoekmogelijkheden

Mogelijkheden om te zoeken op documentsoort, domein, taal etc. en om binnen zoekresultaten specifieker te zoeken. Zie ook: [5. Hoe krijg ik een beter resultaat met Google?](#)
In *Google*, *Exalead* en *Yippy* kunt u kiezen voor Geavanceerd zoeken. In *Yahoo!* vindt u de Advanced Search onder More. In *Ask* is Advanced Search pas mogelijk als u eerst een zoekactie hebt gedaan. In *Bing* kunt u geavanceerd zoeken binnen zoekresultaten.

presentatie van
zoekresultaten

Exalead biedt verwante termen. Wanneer u bijvoorbeeld zoekt op "Martin Heidegger" krijgt u andere suggesties: History of Philosophy, German Philosopher, Edmund Husserl etc.

In *Yippy* ziet u clusters met 'relevante' termen.

③ Wat voor zoekmachines zijn er?

Algemene zoekmachines zijn Google, Yahoo!, Ask, Clusty etc. Daarnaast zijn er speciale zoekmachines. Die beperken zich tot het doorzoeken van webpagina's met een specifieke inhoud of informatiebron.

Op inhoud

Speciale zoekmachines doorzoeken een geselecteerde verzameling websites over een onderwerp of vakgebied. Dit zijn vaak handmatig verzamelde websites, geselecteerd op kwaliteit. Voorbeelden:

SCIRUS
www.scirus.com

Wetenschappelijke
zoekmachine

dögpile

Metazoekmachine: doorzoekt
Google, Yahoo, Bing en Ask

Op type bron

Er zijn ook speciale zoekmachines die in bepaalde typen internetbronnen zoeken. Voorbeelden:

(Wetenschappelijke) weblogs
Beeld- en videomateriaal
Bookmarks
Feiten en berekeningen
Statistieken

[Technorati](#) [Research Blogging](#)
[Flickr](#) [Vimeo](#)
[Delicious](#)
[Wolfram Alpha](#)
[StatLine](#) [Eurostat](#)

Diensten van Google

[Google News](#) voor nieuwsberichten

[Google Books](#) voor boeken

[Google Scholar](#), wetenschappelijke zoekmachine

[Google Blogsearch](#) voor weblogs

[YouTube](#) voor videomateriaal

Zoeken naar speciale zoekmachines

Gebruik voor het zoeken naar zoekmachines de [Search Engine Guide](#) of combineer de zoekterm *zoekmachine* of *search engine* met een onderwerp.

Overzicht van wetenschappelijke zoekmachines

[Academic and Scholar Search Engines](#)

④ Wetenschappelijke zoekmachines versus Digitale Bibliotheek

Wetenschappelijke zoekmachines (Google Scholar, Scirus, Microsoft Academic Search) halen informatie uit databases van uitgevers, bibliografische bestanden en digitale archieven. Google Scholar overlapt niet met Google.

Vaak is er een link naar de full-text. U moet dan wel binnen het UvA-domein zijn. In Google Scholar is dat met de UvA-linker aangegeven. Scirus en Microsoft Academic Search bieden de UvA-linker niet, maar als u een artikel vindt uit een tijdschrift waar de UvA een abonnement op heeft en als u binnen het UvA-domein bent, dan krijgt u wel een link naar de full-text.

In Google Scholar kunt u opzoeken waar een artikel geciteerd wordt. Gebruik dan de 'Cited by'-functie.

Voor het zoeken naar wetenschappelijke literatuur gebruikt u ook de bibliografische databases in de Digitale Bibliotheek. Voegen wetenschappelijke zoekmachines daar nog wel iets aan toe?

	Bibliografische databases in de Digitale Bibliotheek	Wetenschappelijke zoekmachines
Toegang	Alleen binnen UvA-domein	Vrij Doorlinken naar full-text alleen vrij bij <i>open access</i> tijdschriften, anders alleen binnen UvA-domein
Inhoud	Vrijwel alle wetenschappelijke tijdschriften van het vakgebied	Onduidelijk welke bronnen erin zitten.
Zoekmogelijkheden	Uitgebreid (combineren zoekacties, indexen, trefwoordenlijst)	Beperkt
Zoekresultaten	Verwijzingen naar artikelen, in aantal databases ook naar boeken en hoofdstukken Relatief weinig ruis	U kunt artikelen vinden die u niet via de Digitale Bibliotheek vindt In Scirus ook verwijzingen naar powerpointbestanden, conferenties, patenten, preprints. Veel ruis
Uitvoer naar RefWorks	Bij veel databases mogelijk	Bij Scirus en bij Google Scholar mogelijk

Conclusie

Bibliografische databases en wetenschappelijke zoekmachines vullen elkaar aan. Als u heel grondig wilt zijn, gebruik dan beide. Als u niet volledig hoeft te zijn, zijn de bibliografische databases geschikt omdat u minder ruis krijgt. Voor het verifiëren van onvolledige gegevens over een artikel is een wetenschappelijke zoekmachine geschikt.

5 Hoe krijg ik een beter resultaat met Google?

Zoeken in het scherm voor geavanceerd zoeken

Bestandstype: Worddocumenten, pdf-bestanden, excelsheets, Powerpointpresentaties etc.

Waar uw zoekwoorden voorkomen: in een bepaald deel van de pagina (titel, tekst, URL of links)

Zoeken binnen een site of domein: bijvoorbeeld alleen binnen <http://www.uba.uva.nl>

Voor een **overzicht van domeinen en landenextensies** zie [Lijst van topleveldomeinen op het internet](#)

Zoeken met zoekcommando's in het gewone zoekscherf (1)

Standaard zoekt Google op de ingevoerde termen met een AND combinatie en op een willekeurige plaats in de tekst van webpagina.

Frase zoeken: de woordvolgorde moet precies zo zijn als tussen de " " en de woorden exact zoals ze ingetypt zijn.

"in de ban van de ring"

OR: het automatische AND vervangen door OR (OF werkt niet!).

"global warming" OR "greenhouse effect"

Woordvolgorde: woordvolgorde is bepalend voor het zoekresultaat! Bijvoorbeeld: *snake grass* of *grass snake*. Maar ook *copyright infringement* of *infringement copyright*. In het laatste geval een verschil van 21.000.000 hits.

Zoeken met zoekcommando's in het gewone zoekscherf (2)

Intitle: termen moeten voorkomen in het 'officiële' titelveld van het hoofdgedeelte van de pagina.

`intitle:probiotics "atopic disease"`

Site: beperk tot een website of domein (werkt tot de eerste /). Met `site:edu` beperken tot webpagina's van Amerikaanse hogeronderwijsinstellingen, met `site:ac.uk` tot webpagina's van Engelse hogeronderwijsinstellingen.

`site:ac.uk searching internet`

Filetype: zoek alleen een bepaald documenttype, bijvoorbeeld ppt voor powerpointpresentaties.

`filetype:ppt china one-child policy`

Op UBAweb staat een **Google Handleiding**: <http://www.uba.uva.nl> >> Hulp >> Demo's en handleidingen >> [Google Handleiding](#)

⑥ Wat zijn directories?

Directories of onderwerpsgidsen zijn verzamelingen van links naar webpagina's. De links zijn geordend op onderwerp.

Algemene directories

In algemene directories is geprobeerd het gehele internet onder te verdelen in categorieën. Voorbeelden:

- [Yahoo! Directory](#)
- [DMOZ](#) heeft ook een Nederlandse sectie

Speciale directories

In speciale directories is er een indeling op specifiekere onderwerpen. Voorbeelden:

- [Ipl2](#), een directory voor internetbronnen voor o.a. onderwijs en onderzoek.
- [Chemdex](#), een directory op het gebied van chemie.
- [WikiIndex](#), een overzicht van wiki's geordend op onderwerp.
- [Directory of Open Access Journals](#), voor gratis full-text artikelen uit wetenschappelijke tijdschriften, over alle onderwerpen in alle talen. DOAJ zit ook in de Digitale Bibliotheek van de UvA.

Startpagina's zijn een mengvorm van directories en overzichtspagina's over een bepaald onderwerp. Een overzicht staat op de pagina [Startpagina dochters](#).

Zoeken naar
directories

- Via een algemene directory, bijvoorbeeld [Yahoo! Directory](#). Kies een categorie en dan de subcategorie *webdirectories*
- Via [Pinakes](#), een overzicht van een aantal wetenschappelijk georiënteerde directories
- Via een overzicht van directories op [DMOZ](#)
- Via een algemene zoekmachine kunt u zoeken met '*directory + onderwerp*' of '*startpagina + onderwerp*'

Vakgebieden en UBA-portals

Voor alle vakgebieden van de UvA zijn er overzichten van relevante websites. De vakreferenten onderhouden deze overzichten.

Voor een overzicht voor uw vakgebied gaat u naar: *UBA-homepage* → *hoe vind ik...?* → *websites op het vakgebied* → [Vakgebieden en UBA-portals](#)

Klik op het huisje voor het vakgebied, en vervolgens op *Internetbronnen*.

Voor de Geesteswetenschappen is een gezamenlijke database:
[UvA Webbronnen FGW](#)

Wanneer een directory gebruiken?

Nadelen van directories

Links worden niet altijd goed bijgehouden - ze zijn niet altijd actueel.

Vakgebieden en UBA-portals ▶ Contactpersonen

verwijst naar het betreffende UBA-portals in de digitale bibliotheek.
 is de link naar de overeenkomstige vakgebiedspagina's met andere relevante informatie voor dat vakgebied.

Amerikanistiek	Hebreeuws	Portugees
Antropologie	Informatica	Psychobiologie
Arabisch	Informatiewetenschap	Psychologie
Archeologie	Italiaans	Rechten
Archiefwetenschap	Kunstgeschiedenis	Religiestudies
Biologie	Latijns-Amerikanistiek	Scandinavistiek
Boekwetenschap	Literatuurwetenschap	Scheikunde
Byzantinologie	Media studies	Semitische talen
Communicatiewetenschap	Middeleeuwen	Slavisch
Cultuurwetenschappen	Muziekwetenschap	Sociale Geografie
Duits	Natuurkunde	Sociologie
Economie en Bedrijfskunde	Nederlands	Spaans
Engels	Nieuwgrieks	Sterrenkunde
Europese studies	Onderwijskunde	Taalwetenschap
Film- en Televisie	Oost-Europese studies	Tandheekunde
Frans	Oudheid	Theaterwetenschap
Fysische Geografie	Pedagogiek	Wetenschapsdynamica
Geneeskunde	Planologie	Wiskunde
Geschiedenis	Politologie	Wijsbegeerte

■ Pedagogiek

Hoe vind ik psychologisch testmateriaal?
Allerlei psychologische tests zijn verkrijgbaar via de Pierson Révész Bibliotheek.
[lees verder...](#)

Bibliotheeklocatie
De Pierson Révész Bibliotheek is de bibliotheek voor de afdeling Pedagogiek en Onderwijskunde van de Faculteit Maatschappij- en Gedragwetenschappen.
[lees verder...](#)

Bibliotheekgids voor Pedagogiek en Onderwijskunde
Hoe u het beste gebruik kunt maken van de diensten van de bibliotheken van de Universiteit van Amsterdam om de informatie te vinden die u nodig heeft.
[lees verder...](#)

Digitale Bibliotheek
Toegang via de Digitale Bibliotheek tot alle elektronische informatie die binnen het UvA-domein voor het vakgebied pedagogiek beschikbaar is.
[lees verder...](#)

Testotheek
Online catalogus van psychologische tests en vragenlijsten in de Pierson Révész Bibliotheek
[lees verder...](#)

Mediatheek FMG POWL
Collectie van ruim 3500 VHS-videobanden en dvd's op het gebied van opvoedkunde, onderwijskunde en psychologie in de Pierson Révész Bibliotheek.
[lees verder...](#)

Historisch-Pedagogische Collectie
Een korte beschrijving van de hierna genoemde pedagogische collecties die veel primair onderzoeksmateriaal over de geschiedenis van opvoeding en onderwijs bevatten.
[lees verder...](#)

Internetbronnen
Enkele bronnen voor het vakgebied pedagogiek die op het internet vrij toegankelijk zijn.
[lees verder...](#)

In een directory hoeft u geen zoektermen op te geven. U kunt van breed naar diep navigeren en zo een bepaald gebied verkennen. Directories kunnen een goed begin zijn voor een brede zoekvraag en oriëntatie: welke instanties, databases/catalogi zijn belangrijk binnen een bepaald gebied? Uit welke onderdelen bestaat een bepaald onderwerp?

Gebruik een zoekmachine wanneer u zoekt naar een specifiek onderwerp of informatiebron.

7 Het diepe web

Wat is het diepe web?

Dit is het gedeelte van Internet dat niet te doorzoeken is met zoekmachines. Meestal gaat het om informatie die is opgenomen in databases. Oorzaken:

- **de informatie is technisch niet toegankelijk:** zoekmachines kunnen in databases niet even een term intypen en dan op 'go' of 'zoek' klikken. Resultaatpagina's in een database worden pas gemaakt wanneer de gebruiker ze met zoektermen oproept.
- **de informatie is niet toegankelijk vanwege toegangsrestricties:** vaak zijn databases met wetenschappelijke informatie alleen toegankelijk wanneer u bent ingelogd of binnen een bepaald netwerk bent. Dit geldt voor veel databases in de *Digitale Bibliotheek*.

Zoeken in het diepe web

Zoek naar databases die vrij toegankelijk zijn. Gebruik daarvoor:

- **het gezonde verstand:** welke instanties leveren bepaalde gegevens? Voorbeelden:
 - prenten en (bouw)tekeningen van Amsterdamse gebouwen: op de website van het [Stadsarchief](#)
 - persfoto's: in het historisch fotoarchief van het [ANP](#)
- **database directories**, om databases over bepaalde onderwerpen te vinden. Voorbeelden:
 - [Infomine](#). Zoek met: 'onderwerp' database.
 - [CompletePlanet](#)
 - [Digitale Bibliotheek](#)
- **combineer een onderwerp met een term voor een database**, zoals: *database, data, dataset, archive, bibliography, index, directory of statistics*. Voorbeeld: *plane crash database*.

Speciale zoekmachines

Met speciale zoekmachines kunt u dieper in het web doordringen dan met de bekende zoekmachines:

Diepe of gewone web

Het onderscheid tussen diepe en gewone web is niet altijd duidelijk. Veel webpagina's dragen de naam database maar zijn het niet echt.

Voorbeeld: de [Mineralogy database](#) is gewoon een webpagina, die met een zoekmachine te vinden is. Geen diep web dus.

⑧ Hoe beoordeel ik de betrouwbaarheid van webpagina's?

U kunt internetbronnen beoordelen op vijf criteria:

- *deskundigheid*
- *nauwkeurigheid*
- *hoeveelheid*
- *objectiviteit*
- *actualiteit*

Hoe gaat dat in de praktijk?

Via een snelle scan van de resultatenlijst van een zoekmachine

De blokjes met informatie en de URLs geven al een goede indruk. Let op het volgende:

- staan er een *providernaam* en een *persoonsnaam* in, en tekens als ~, % of de woorden user/members? Dan is het vaak een persoonlijke homepage of hobbypagina. Voorbeeld: <http://jossan.home.xs4all.nl/stamboom.html>
- staat er *blogspot* of *wordpress*? Dan is het een *weblog* van een persoon of instelling.
- zegt de *URL* iets over de soort webpagina? Bijvoorbeeld: .html (webpagina), .ppt of .pptx (Powerpointbestand), .xls of .xlsx (Excelbestand), .pdf, .doc of .docx (Worddocument)
- is in het domein te zien dat de webpagina van een bekende *instelling* of *organisatie* is? Of maakt het domein duidelijk dat de webpagina niet de context heeft die u zoekt?

Door de webpagina zelf te bekijken

Let op het volgende:

- is er een onderdeel '*over ons/about us*'? Dit geeft vaak informatie over de maker van de website en over het doel ervan.
- is de *maker* een onafhankelijke, commerciële, educatieve of wetenschappelijke organisatie, een privépersoon, een wetenschapper? Is de maker bereikbaar voor commentaar? Wat is te zien over de achtergrond van de maker?
- is het *doel* van de website om een opinie te geven of feitelijke informatie? Wie is de doelgroep?
- is duidelijk wat de *bron* van de informatie is? Staan er verwijzingen en werken de links?
- is de website *recent* bijgewerkt? Hoe recent is de informatie waarnaar verwezen wordt?
- wat voor indruk geeft het *uiterlijk* van de webpagina? Staat de inhoud of de presentatie centraal?

Meer informatie: evaluatiecriteria van [Berkeley University](#), [Cornell University](#) en [Johns Hopkins University](#).

⑨ Wanneer gebruik ik welk zoekinstrument?

Korte feitelijke informatie

Zoekmachines *en* Wikipedia

Wetenschappelijke literatuur

Bibliografische databases in de Digitale Bibliotheek, wetenschappelijke zoekmachines *en* diepe web

Oriëntatie op of informatie over (algemeen) onderwerp

Directories

Literatuurverwijzingen natrekken

(Wetenschappelijke) zoekmachines